

PŘÍPRAVA STŘEDOŠKOLÁKŮ NA VYŠŠÍ POLICENÍ

A STŘEDNÍ POLICEJNÍ ŠKOLE V PRAZE

PhDr. JUDr. Jana Firstová, Ph.D.

Základní odborná příprava policistů byla více jak 20 let byla prioritou realizace vzdělávání na pražské policejní škole. Této oblasti bylo z řad vedení odboru policejního vzdělávání ministerstva, managementu školy, ale též pedagogických pracovníků, které považují za jeden z klíčových aspektů jakýchkoli výchovně vzdělávacích aktivit nejen policejního školství, zvýšená pozornost. Střední policejní škola MV v Praze, která byla založena zřizovací listinou na sklonku roku 1992, realizovala toto základní, vstupní profesní vzdělávání příslušníků policie 22 let.¹ 1. leden 2016 tak můžeme považovat za významný mezník této vzdělávací instituce. Prioritou policejní školy v Praze se stává středoškolské vzdělávání s maturitní zkouškou a vyšší odborné vzdělávání. Oba zmíněné typy vzdělávání mají na Vyšší policejní škole a Střední policejní škole Ministerstva vnitra v Praze svou „tradici“ a historii. Střední vzdělávání s maturitní zkouškou zde probíhalo od jejího začátku až do roku 2007, kdy bylo zrušeno, a prioritou policejního školství byla orientována na základní odbornou přípravu policistů. Dodatkem zřizovací listiny ze dne 14. 3. 2007 byla tehdejší Střední policejní škola MV v Praze přejmenována na Vyšší policejní školu a Střední policejní školu Ministerstva vnitra v Praze. Důvodem bylo započítí vyššího odborného vzdělávání v oboru „Bezpečnostně právní činnost“, které vedle dvou dalších programů škola poskytuje dodnes. Obor vzdělání „Bezpečnostně právní činnost“ se stává základem jak na středním, tak na vyšším stupni vzdělávání.

Střední vzdělávání s maturitní zkouškou bylo po několika letech opět spuštěno poměrně nedávno a to jeho slavnostním zahájením dne 1. září 2016. Hlavním cílem realizace středoškolského vzdělávání v tomto oboru je výkon profese příslušníka Policie ČR. Studium umožní absolventům ucházet se o přijetí ke studiu na vyšších odborných či vysokých školách v navazujících bezpečnostních či právních oborech. Předpokládá se uplatnění absolventů v profesích, ve kterých je pracovní činnost vázána na znalost a správnou aplikaci právních předpisů ve věcech veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti. Hlavním sociálním partnerem v tomto ohledu je samozřejmě pro školu Policie ČR, ale rozvíjíme spolupráci též s dalšími bezpečnostními sbory, v rámci kterých se uplatnění našich žáků ukazuje do budoucna jako

¹ Opomímám zde samozřejmě období předrevoluční a datuji pouze existenci školy po vzniku samostatné České republiky.

reálné a efektivní. Čtyřleté maturitní studium má za cíl připravit žáky pro výkon jejich budoucí profese v co možná nejlepší kvalitě, bude potřebné žáky vybavit klíčovými, občanskými a odbornými kompetencemi směřujícími k uplatnění především v policejní praxi. Vzhledem k svému postavení a podřízenosti Ministerstvu vnitra má škola možnost zaměřit vzdělávání na budoucí policejní práci jak v poznatkových obsazích výuky, tak zejména v postojových cílech spočívajících v účinné motivaci žáků k práci u Policie ČR.

Podíváme-li se na obsahovou část výuky, tak jako v každém středoškolském vzdělávacím programu základ tvoří všeobecně vzdělávací předměty naplňující vzdělávací oblasti a obsahové okruhy definované v rámcovém vzdělávacím programu implementované a blíže rozpracované ve školním vzdělávacím programu školy. Profil absolventa blíže definují tzv. odborné předměty, které provázejí žáky především v druhé části jejich vzdělávání po absolvování nutného teoretického základu. Tyto předměty jsou zaměřeny, jak již z názvu samotného vzdělávacího programu vyplývá, do oblasti bezpečnosti a práva. Jedná se především o bezpečnostní či dopravní činnost, problematiku kontroly kriminality, právo nebo pro žáky velice oblíbenou střeleckou a tělesnou přípravu. Tyto předměty jsou též z velké části a to jak v teoretické, tak v praktické rovině součástí maturitní zkoušky. Úzce na teoretickou výuku navazuje též výuka praktická, jejíž součástí je vykonání odborné praxe ve třetím ročníku. Odbornou praxi by měli vykonávat žáci na příslušných útvarech Policie ČR či jiných bezpečnostních sborů, případně na pracovištích státní správy a samosprávy. Střední policejní škola v Praze má zatím pouze studenty v prvním ročníku. Pevně však doufáme, že všichni, nebo alespoň větší část našich žáků dospěje úspěšně ke kýženému konci a za čtyři roky ukončí své vzdělávání maturitní zkouškou a následně zahájí svou profesní kariéru v rámci Policie České republiky, případně jiného bezpečnostního sboru.

V této souvislosti si dovoluji na tomto místě poukázat na jistá „rizika“, „slabé stránky“, chcete-li úskalí, se kterými je třeba ve vztahu k uplatnitelnosti absolventů střední policejní školy v policejní praxi počítat. Jak již jsem v úvodu uvedla, hlavním cílem ve stručnosti výše představeného vzdělávacího programu je edukovat žáka pro výkon policejní profese. Nicméně žáka nelze přinutit, aby si po získání maturitního vysvědčení v oboru „Bezpečnostně právní činnost“ vybral povolání policisty a nastartoval tak profesní kariéru v řadách Policie ČR. Jedná se o aspekt vůle jedince a jeho motivace, na které je možné se spolupodílet již v průběhu studia. Je to nelehký úkol pro pedagogy, ale i pro policisty a další odborné pracovníky, se kterými se žák setkává v průběhu výše zmiňované odborné praxe, nebo při různých dalších odborných aktivitách, jako jsou přednášky externistů – odborníků z praxe, kterými středoškolskou výuku

obohacujeme, různé exkurze na prestižních odborných pracovištích policie – např. kriminalistický ústav, ale i u jiných bezpečnostních sborů – věznice, celní úřady – letiště apod. Otázka motivace se tak stává klíčovou právě při výběru povolání.

Do hry však vstupují i další aspekty jako je zdravotní či psychická způsobilost uchazeče o přijetí do služebního poměru. Při přijímacím řízení ke středoškolskému vzdělávání nemáme nástroj, jak tyto faktory ověřovat. Ověřuje se pouze obecná zdravotní způsobilost dítěte absolvovat středoškolské vzdělávání, která se deklaruje na přihlášce ke středoškolskému vzdělávání. Splnění přísných kritérií psychologických a zdravotních testů, která jsou nastavena v rámci přijímacího rituálu k Policii ČR tak nelze u žáků střední školy předjímat. Větší zkušenosti s uplatněním absolventů má naše partnerská škola v Holešově, která, má-li relevantní zpětnou vazbu, může k tomuto, troufám si říci, významnému aspektu říci více.

Dovolím si ještě jednu krátkou poznámku dotýkající se uplatnění absolventů středoškolského vzdělávání v programu bezpečnostně právní činnosti a to je další návaznost studia. Absolventi tohoto vzdělávacího programu by měli být vybaveni klíčovými, občanskými a odbornými kompetencemi pro výkon policejní práce. Dá se říci, že by měli být daleko lépe po odborné stránce pro tuto profesi připraveni, než absolventi jiných středních škol. Reflektuje však tuto skutečnost nástupní, úvodní profesní vzdělávání „Základní odborná příprava policistů“, která dnes již plně spadá do gesce Policie ČR? Nereflektuje. Absolvent střední policejní školy, stejně jako jiný, nově nastupující policista se středoškolským (ale i vysokoškolským) vzděláním absolvuje stejný model základní odborné přípravy bez rozdílu. Vezmeme-li v potaz obsah studia střední policejní školy, případně i vysoké školy v oboru bezpečnostně právním, velmi významně se v mnoha ohledech kryje (v některých oblastech i přesahuje) s obsahem vzdělávání základní odborné přípravy policistů. Otázka k zamyšlení je, zda je toto opravdu efektivní? Naplňuje se tak v úvodu mého příspěvku zmíněná myšlenka, cíl koncepce systému vzdělávání Policie ČR? Jako nutnou a žádoucí v tomto ohledu vidím iniciaci diskuse k možnosti vytvoření diferencovaného modelu vzdělávání absolventů bezpečnostně právních programů, oborů za současné úvahy nad hlubší, efektivnější návazností samotných vzdělávacích programů. Koneckonců též absolvent vyššího odborného vzdělávání ve zmiňovaném a dalších souvisejících oborech v řadě případů při pokračování v tzv. odborném vzdělávání opakovaně absolvuje výuku a následné hodnocení v totožných oblastech a obsazích výuky. Lze tedy za stávajícího stavu vůbec hovořit o nějakém systému policejního vzdělávání?

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Praze se vedle středoškolského vzdělávání věnuje již několik let dalšímu stupni a to vyššímu odbornému vzdělávání ve třech vzdělávacích programech: „Bezpečnostně právní činnost“, „Přípravné trestní řízení“ a „Dopravně bezpečnostní činnost“, které připravují studenty pro výkon povolání policistů zařazených u příslušných služeb Policie ČR (služba pořádkové policie, služba kriminální policie a vyšetřování, dopravní služba), případně i v oblasti veřejné správy a soukromé sféry. Absolventi vzdělávacích programů získávají odbornou způsobilost k výkonu policejních činností do úrovně služebního zařazení vrchní inspektor nebo komisař. Studium trvá tři roky a absolventi získávají po úspěšném absolutoriu titul „Diplomovaný specialista“ - Dis. Ačkoli těmto vzdělávacím programům konkurují bakalářské studijní obory zaměřené na bezpečnostní či bezpečnostně právní problematiku přetrvává i tak mezi policisty zájem o toto studium. Pražské policejní škole se v letošním roce podařilo otevřít celkem pět tříd, ale jsme si vědomi nutnosti další práce, která udrží a posílí zájem potenciálních uchazečů o tento obor a učiní jej ještě atraktivnějším. Otázkou na tomto místě je nabídka možnosti tohoto druhu studia civilním subjektům.

Nedílnou a troufám si říci též velice kvalitní součástí vzdělávání, které nabízí Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Praze je vzdělávání jazykové. Jazykové vzdělávání ministerstva vnitra má dlouhou tradici a je ze strany nejen policejních součástí, ale též dalších složek Ministerstva vnitra ČR velice pozitivně hodnoceno. Největší zájem je tradičně o vzdělávání v anglickém jazyce, dále v jazyce německém, ale též francouzština a ruský jazyk zaznamenávají v posledních letech narůstající počet zájemců a následných absolventů kurzů. Kromě intenzivních jazykových kurzů přímo v areálu školy, se naši pracovníci podílejí na externí výuce na jednotlivých součástech ministerstva vnitra či policie, realizují elearningové kurzy, zdokonalovací kurzy, přijímají zahraniční delegace či se účastní různých zahraničních aktivit, na kterých reprezentují školu v různých oblastech. Jejich vytížení je opravdu vysoké a odpovídá stávající poptávce po jazykovém vzdělávání nejen v rámci resortu ministerstva vnitra, ale ve společnosti vůbec.

V neposlední řadě musím zmínit další odborné vzdělávání, které na pražské policejní škole probíhá. Policie ČR ve své koncepci deklarovala mimo jiné připravenost převzít gesci též za další odbornou přípravu policistů, kterou do 1. 1. 2016 realizovaly též vyšší a střední policejní školy. Řada odborných kurzů tak přešla pod vzdělávací zařízení policie. Nicméně další odborné vzdělávání zcela z pražské policejní školy nevymizelo. V rámci různě zaměřených odborných kurzů škola poskytuje vzdělávání nejen zaměstnancům ministerstva vnitra, ale v řadě případů

těž příslušníkům policie. Jedná se o problematiku, které si policie jako takové výhradně do své gesce nepřevzala.

Vizí do budoucna je rozšiřovat nabídku vzdělávacích aktivit na základě důkladné analýzy a identifikace potřeb bezpečnostní praxe. Tento cíl je samozřejmě vázán na kvalitní personální, materiální, informační, technické a finanční zabezpečení, o které budeme v naší činnosti dále usilovat. Čeká nás však ještě mnoho práce. Mohu-li si na tomto místě dovolit hovořit za ostatní kolegy, tak mohu říci, že budeme i nadále usilovat o vytváření a následnou realizaci kvalitních vzdělávacích aktivit s cílem připravit naše absolventy pro výkon nejen policejních profesí v co nejvyšší možné kvalitě a následně přispívat i k jejich dalšímu odbornému růstu návazným vzděláváním reflektujícím aktuální potřeby nejen bezpečnostní praxe.

Zdroje:

1. Návrh koncepce systému vzdělávání a organizační struktury pro její zajištění, Policejní prezidium České republiky vedeno pod č.j. PPR-25957-12/ČJ-2014-990400.
2. Školní vzdělávací program, obor vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost, VPŠ a SPŠ MV v Praze, 2016.